

Sino itong si Jaime, ang “kapatid ng Panginoon?” Halos hindi siya nababanggit sa Ebanghelyo (Marcos 6:3), ngunit magkagayunman, ilang taon makaraan ang Pentekostes, lumitaw siya bilang namumuno, at maaaring sabihing siya ang obispo ng pamayanang Jerusalem. Pagkatapos, nang lumalaganap na ang Ebanghelyo, waring siya ang itinuturing na may kinalaman sa lahat ng pamayanang Kristiyano na ang nakararami ay mga Judio, na itinatag sa Palestina, Siria at Cilicia (tingnan ang Gawa 15:13-29).

Sa lahat ng apostol, siya ang lalong napailalim sa mga tradisyong Judio (na kabaligtaran ni Pablo). Sa pagpapahayag niya sa mga mananampalataya ng Jerusalem, tinuruan niya ang mga iyon ng mga payak at praktikal na bagay, na pinasigla ng karunungan ng Matandang Tipan. Naririnig natin ang alingawngaw ng kanyang pangangaral kung Linggo sa liham na iniukol niya sa mga Kristiyano ng lahing Judio na naninirahan sa kanyang malaking diyosesis.

Tinatawag ang mga ito na “labindalawang lipi na ikinalat sa mga bansa,” isang pangalang ikinapit sa mga Judio na namalagi sa labas ng bayang tinubuan. Sinulat marahil ang liham sa pagitan ng mga taong 50 at 60 pagkasilang ni Kristo.

Sapagkat hindi nagtataglay ang liham ng mga pangangaral ng doktrina, hinamak iyon ng iba. Ngunit, ang totoo, ang liham ay nagtataglay ng pinakamahalaga at makabuluhang katuruang moral, laluna ang may kinalaman sa katarungan.

Matiyagang nakatatagal sa pagsubok

1 ¹Bati ni Jaime, na lingkod ng Diyos at ng Panginoong Jesucristo, sa labindalawang tribu na nakakalat sa iba't ibang bansa.

• ²Ituring ninyong tunay na kaligayahan, mga kapatid, tuwing magdaranas kayo ng iba't ibang pagsubok. ³Alam nga ninyo na sa pagsubok sa inyong pananampalataya kayo magiging matatag. ⁴At kailangang maging ganap ang katatagan ng inyong pananampalataya upang kayo'y maging ganap at perpekto at walang pagkukulang sa ano man.

⁵Kinukulang ba ng karunungan ang isa sa inyo? Humingi siya sa Diyos na masagana at kusang loob na namimigay sa lahat at pagkakalooban siya. ⁶Pero humingi siya nang may tiwala; huwag siyang mag-alinlangan at matulad sa alon sa dagat na tinatangay at ipinapadpad ng hangin. ⁷Huwag isipin ng gayong tao na tatanggap siya ng anumang sa Panginoon; ⁸ito'y taong hati ang puso na laging nag-uurong-sulong sa kanyang ginagawa.

⁹Magmapuri nawa ang abang kapatid kung pataasin siya, ¹⁰at ang mayaman

naman kung ibaba pagkat lilipas siyang gaya ng bulaklak ng damo. ¹¹Pagsikat at pag-init ng araw, natutuyo ang damo, nalalagas ang bulaklak at nawawala ang ganda nito. Gayon din malalanta ang mayamang may mahalagang negosyo.

¹²Mapalad ang taong nagtitiis ng pagsubok; pagkasubok sa kanya, puputungan siya ng buhay na ipinangako ng Diyos sa mga nagmamahal sa kanya. ¹³Huwag namang sabihin ng natutukso: "Tinutukso ako ng Diyos." Hindi nga matutukso ang Diyos ng sinumang masama at hindi siya nanunukso sa kaninuman. ¹⁴Tinutukso ang bawat isa sa paghila at paghikayat sa kanya ng sarili niyang nasa. ¹⁵Pagkapaglihi ng nasa, ipinapananak nito ang kasalanan; paglaki naman ng kasalanan ay nagdudulot ito ng kamatayan.

• ¹⁶Kayat mga kapatid kong minamahal, huwag sana kayong mamali. ¹⁷Nagmumula sa itaas ang lahat ng mabuting kaloob at ganap na regalo; nagbubuhay ito sa Amang nasa kaliwanagan, na hindi nagbabago ni paiba-iba. ¹⁸Kusang-loob niya tayong ipinanganak sa salita ng katotohanan upang tayo'y

• **1.2** Lalong makapukaw-damdamin sa simula ng liham ang katatagan ng pananampalataya. Si Jaime ay isang taong hindi nag-aatubili at nadarama natin ang katiyakan ng kanyang paninindigan: *humingi kayo sa Diyos na masaganang namimigay sa lahat. Tunay na kaligayahan tuwing magdaranas kayo ng pagsubok.*

Ang pagsubok sa inyong pananampalataya (3). Hindi tayo naririto sa daigdig na ito upang lumasap lamang ng kasiyahan. Dapat nating samantalain ang panahong ipinagkakaloob sa atin ng Diyos upang tayo ay umunlad at maging mga taong hinog ang kaisipan. Kakaunti ang nalalaman ng taong hindi nakapagtitiis ng paghihirap. At hindi nababatid ng karamihan sa naghihirap na utang nila sa sanlibong sagabal na kanilang nalampasan ang pinakamabuti sa kanila.

Hindi nakapagliligtas sa mga dukha ang pagbibigay sa kanila ng makakain, kundi ang pagtulong sa kanila upang mapakiharapan ang kanilang kapalaran, at nang makilala ang kanilang sarili sa pagsisikap nila at matuklasang wala silang magagawa kung hindi muna nila kikilalanin ang kanilang mga kapatid at kilos na kasama ang mga iyon.

Kinukulang ba ng karunungan ang isa sa inyo?(5). Inilagay ng Diyos sa gitna natin ang lahat ng kailangan upang malutas ang ating mga problema. Gayundin sa kanya galing ang karunungan upang manindigan at hindi sumuko.

Humingi siya nang may tiwala (6) Nakatitiyak ang sinumang humihingi nang walang alinlangan kung ano ang mga balakid na hinahangad ng Diyos na mailayo sa atin.

Huwag namang sabihin (13). Maraming tao ang lihim na naghihinanakit sa Diyos at hindi pinalalampas ang anumang pagkakataon upang sisihin siya sa mga sariling pagkakamali.

• **16.** *Ang Amang nasa kaliwanagan na hindi nagbabago ni paiba-iba* (17). Pabagu-bago naman tayo, kaya inaanyayahan tayo ni Jaime na tumingala sa Ama na hindi nagbabago, na ang kabanalan at kaligayahan ay walang nakahihipo. Anong kahanga-hangang bagay: sa kanyang kawalang-hanggan, nasisiyahan ang Ama sa ating presensiya, samantalang tayo'y nabubuhay sa kapangyarihan ng panahon at hindi pa nakababatid kung paano itutuon ang paningin

maging pinakapiling bahagi ng kanyang mga kinapal.

¹⁹Nalalaman ninyo, mga minamahal kong kapatid, na dapat maging listo ang bawat isa sa pakikinig at di-agad magsalita. Di-agad sana siya magalit, ²⁰sapagkat hindi natutupad ng galit ng tao ang makatarungang gawa ng Diyos. ²¹Kaya itakwil ninyo ang anumang maruming asal at ang iba pang kasamaan, at tanggapin nang may mababang-loob ang salitang itinaning na siyang makapaglilitas sa inyo.

²²Nawa'y isagawa ninyo ang Salita at huwag pakinggan lamang. Huwag ninyong linlangin ang inyong sarili: ²³ang nakikinig lamang sa salita at di nagsasagawa nito ay ²⁴kagaya ng isang nanalamin na pagkapanalamin ay umalis at di na naalaala kung anong itsura niya. ²⁵Kung may umiintindi naman sa ganap na batas na pangkalayaan, at dinakakalimot matapos makinig, kundi nananatili dito at nagsasagawa nito, magiging mapalad siya sa kanyang ginagawa.

²⁶Kung may maka-Diyos sa kanyang sariling palagay at di naman nagpipigil ng kanyang dila, walang katuturan ang kanyang relihiyon: nililinlang niya ang

kanyang sarili. ²⁷Ano ang dalisay at walang kapintasang relihiyon sa mata ng Diyos at Ama? Ang pangalagaan ang mga ulila at biyuda sa kanilang kahirapan at manatiling walang dungis sa daigdig na ito.

Tungkol sa kawanggawa

2 • ¹Mga kapatid, huwag ninyong isama sa relihiyon ng ating maluwalathing Panginoong Jesucristo ang pagtatangi-tangi sa mga tao. ²Baka may pumasok sa inyong pagtitipon na isang taong nakabarong na may gintong singsing at may pumasok ding isang dukha na marumi ang damit. ³At baka tanggapin ninyo nang malugod ang nakabarong na tao at sabihin sa kanya: "Heto po ang unang upuan," at sabihin naman sa dukha: "Tumayo ka roon," o kaya: "Maupo ka sa aking tuntungan." ⁴Kung magkagayon, hindi ba kayo nagtatangi-tangi sa mga tao at nagtatangi-tangi nang may masasamang katwiran?

⁵Makinig kayo, mga minamahal kong kapatid, hindi ba pinili ng Diyos ang mga dukha sa paningin ng tao upang maging mayaman sa pananampalataya at magmana ng kahariang ipinangako niya sa mga nagmamahal sa kanya? ⁶At kayo

sa kanya. Kailangang makamit natin ang katulad na katatagan at katapatan na nasa Diyos.

Ipinanganak niya tayo (18). Katulad ito ng sinasabi sa 1 Pedro 1. Ipinagugunita nito ang banyag na sa pamamagitan nito tayo tumatanggap ng bagong buhay. Ganito ang ginawang pagwawakas ni Jaime: laging kailangang pagnilayan natin ang salita ng Diyos upang matuklasan kung ano ang hinihingi niyon sa atin. Hindi sapat na napaunlad natin ang ating buhay bilang paghahanda sa banyag, ngunit kailangang magtiyaga patungo sa landas ng kabutihan.

• **2.1** Malinaw ang sinasabi ni Jaime: hindi Kristiyano ang pagtatangi-tangi sa mga tao (4). Ngayon, karaniwan nang nagagawa ang ganitong pagtatangi. Tinatanggap nang mabuti ang taong mahusay magbihis at pinapaghihintay ang mga dukha sa lahat ng dako. Kung hindi natin pinapansin ang sinumang itim, o dukha, o isang banyaga, at sa kabilang dako ay tinatanggap natin ang may kotse o mayaman, gumagawa tayo ng kasuklam-suklam na pagtatangi.

Sinumang patuloy na gumagawa ng mga pagtatangi-tangi ay hindi pa tinatanggap ang Ebanghelyo.

Pinili ng Diyos ang mga dukha upang maging mayaman sa pananampalataya. Mga dukha ang mga apostol, na nananalig at ikinakalat ang mensahe na nakapagpabago sa paganong imperyo Romano. Wala silang salapi at impluwensya ngunit napakayaman nila sa pananampalataya. Sumusulat si Jaime para sa mga dukha sa salapi, ngunit mayaman sa pananampalataya.

Sinasabi ni Jaime na nilalapastangan ng mayayaman ang pangalan ni Kristo. Maaaring tinutukoy niya ang mayayaman na hindi sumasampalataya at pinagtatawanan ang mga payak na mananampalataya. Maaaring tinutukoy niya ang mayayamang "Kristiyano" na ang uri ng pamumuhay ay nagdudulot ng pagtuligsa sa pangalan ni Kristo. Nilalapastangan nila ang pangalan ni Kristo at lumilikha ng paglibak laban sa simbahan.

Inaanyayahan ni Jaime ang simbahan na suriin ang sarili upang matuklasan kung iginagalang ang dignidad

pala ang humahamak sa dukha! Hindi ba ang mayayaman ang naniniil sa inyo at kumakaladkad sa inyo sa mga hukuman? ⁷Hindi ba ang mayayaman ang lumalait sa magandang pangalang inyong tinataglay?

⁸Mabuti naman ang inyong gagawin kung tutuparin ninyo ang haring-Batas na nasa Kasulatan: “Ibigin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili.” ⁹Ngunit kung nagtatangi-tangi kayo, nagkakasala kayo at isinasakdal kayo ng Batas bilang mga suwail. ¹⁰Kung may tumupad sa lahat ng nasa Batas ngunit lumalabag sa isa, itinuturing siyang nagkakasala sa lahat. ¹¹Sapagkat ang nagsabing: “*Huwag kang makiapid*” ay nagsabi ring “*Huwag kang pumatay.*” Hindi ka man nakikiapid ngunit pumapatay ka, nilabag mo na ang Batas.

¹²Kaya magsalita kayo at gumawa nang marapat sa mga taong huhukuman ayon sa batas na mapagpalaya. ¹³Sapagkat magiging walang-habag ang paghahatol sa walang-awa; daig nga ng awa ang hatol.

Ang pananampalataya ay nakikita sa gawa

• ¹⁴Ano ang kabutihan nito, mga kapatid, kung sabihin ng sinuman na mayroon siyang paniniwala, pero wala

ng mga dukha ng pakikitungo natin sa isa’t isa sa mga institusyon ng simbahan. Nakikisalo ba ang mga pastor ng simbahan sa pagkain sa mga karaniwang pamilya o nakikitang kasa-kasama ng mga may-kapangyarihan? Namamayani ba ang impluwensya ng mga taong higit ang pananampalataya o ng mga taong ipinagtanggol ang salapi? Ipinagtanggol ba ng simbahan ang mga karapatan ng mga dukha?

Laging inaalalayan ng ilan sa Iglesia ang sina-salungat ni Jaime, sa pagsasabing: “dapat kaming magmahal sa mga mayaman – o, mas totoo: maging kaibigan nila, sapagkat kailangan natin ang pera nila para makatulong sa mga dukha”. Kaya ba gugugulin ng mga may tungkulin sa Iglesia ang mas malaking bahagi ng kanilang buhay kasama ng ilang kaunting may mariwasang pamumuhay? Anong *pagtatangi-tangi sa mga tao!* Makatutulong ang pera ng mayaman sa ilang dukha, pero halos walang silbi ito sa pag-eebanghelyo sa kanila: tumanggi rito si Jesus.

siyang gawa na bagay dito? Maliligtas ba siya ng paniniwala? ¹⁵Kung walang maisuot ang isang kapatid at walang makain sa araw-araw, ¹⁶sasabihin ba sa kanya ng isa sa inyo: “Pagpalain ka nawa ng Diyos, magbihis ka at magpakabusog.”? Ano ang kabutihan nito kung hindi ninyo sila bibigyan ng kailangan ng kanilang katawan? ¹⁷Gayon din naman ang paniniwala, kung walang kasamang gawa: patay ito.

¹⁸At isa pa. Masasabi: “Mayroon kang paniniwala at ako naman, mga gawa. Ipakita mo sa akin ang paniniwala mong walang gawa, at ipakikita ko naman sa iyo ang aking paniniwala sa pamamagitan ng mga gawa.” ¹⁹Naniniwala kang may iisang Diyos? Mabuti! Naniniwala rin ang mga demonyo at nanginginig pa sila.

²⁰Gusto mo bang matiyak, taong hangal, na walang kabuluhan ang paniniwala kung walang kasamang gawa? ²¹Hindi ba nagawang matuwid at banal ang ating amang si Abraham bunga ng mga gawa noong ialay niya sa altar ang kanyang anak na si Isaac. ²²Nakikita mo na nakatulong ang paniniwala sa kanyang mga gawa, at naging ganap ang kanyang paniniwala sa tulong ng mga gawa. ²³At nangyari ayon sa nasasabi: *Sumasampalataya si Abraham sa Diyos at dahil*

Bukod dito, nasisira ng ganitong kasamaan ang mga may tungkulin sa Iglesia sa bulag na pagpasok nila sa maka-mundong pamumuhay at sa wakas *nalalait ang pangalan ni Kristo.*

Ayon sa batas pangkalayaan (12). Nagkakaisa sina Pablo, Juan, Pedro at Jaime na hindi tayo masisiyahan sa pagsunod lamang sa mga utos, o sa paggalang sa kagustuhan ng Panginoon upang hindi masangkot sa gulo. Batas ng mga Kristiyano ang pagkakatalaga nila kay Kristo, kaya malaya at bukas-ang-loob sila sa pagsunod nila sa kahit anumang batas.

• 14. Kailangan ang pananampalataya ngunit hindi matutulad ang pagsunod kay Kristo sa pagsunod lamang sa teoriya; kailangang makita iyon sa mga kilos, sa mga gawa. Gayundin ang sinasabi ni Kristo sa Mateo 7:21: “Hindi lahat ng nagsasabing: ‘Panginoon, Panginoon...’

Tingnan natin ang dalawang halimbawang sinipi ni

dito ibinilang siya na matuwid." At tinawag siyang kaibigan ng Diyos.

²⁴Kaya nakikita ninyo na hindi sa paniniwala lamang nagagawang matuwid ang tao kundi bunga ng mga gawa.

²⁵Gayon din naman ibinilang na matuwid ang babaeng bayarang si Rahab dahil sa mga gawa niya noong tanggapin ang mga sugo at pinalakad sila sa ibang daan.

²⁶Kaya kagaya ng katawang patay kung wala ang espiritu, patay din ang pananampalataya kung walang mga gawa.

Tungkol sa dila

3 ¹Mga kapatid ko, huwag kayong maging guro lahat. Nalalaman nga ninyo na mahigpit ang paghahatol sa atin ²at may pagkakamali nga tayong lahat. Tunay na ganap na lalaki ang di nagkakamali sa pananalita sapagkat mayroon siyang kakayahang supilin ang buo niyang katawan. ³Nilalagyan lamang natin ng bokado ang bibig ng kabayo upang sumunod ito sa atin at nasusupil natin ang buong katawan nito. ⁴Gayundin ang mga barko. Malalaki man ang mga ito at itinataboy ng malalakas na hangin, naibabaling pa rin ng makitid na timon saanman ibigin ng piloto. ⁵Gayon din naman ang dila: maliit na sangkap ito, pero malaki ang nagagawa.

Kayliit ng apoy, at kaylaki ng gubat na natupok nito! ⁶Isa ngang apoy ang dila at isa ring daigdig ng kasamaan sa gitna ng mga bahagi ng katawan. Pinasasama nito ang buong pagkatao at pinapag-aalab ang mundo sa apoy ng impiyerno. ⁷Mapapaamo ng tao ang lahat ng uri ng

hayop at ibon, mga gumagapang at mga nabubuhay sa tubig. ⁸Pero walang taong makapagpapaamo sa dila; ito'y isang di mapigil na kasamaan na puno ng lasong nakamamatay.

⁹Ginagamit natin ang dila para magpuri sa Panginoon at Ama at sa dila rin natin sinusumpa ang mga taong nilalang ayon sa wangis ng Diyos. ¹⁰Sa iisang bibig lumalabas ang pagbabasbas at ang panunumpa.

¹¹Mga kapatid, hindi dapat mangyari ito. Dumadaloy ba sa iisang bukal ang matamis na tubig at ang mapait? ¹²Mga kapatid, puwede bang mamunga ng olibo ang punong igos o ng mga igos ang punong ubas? Kailanma'y di bubukalan ng matamis na tubig ang maalat na bukal.

Tunay na kalayaan

• ¹³Sino sa inyo ang may karunungan at kaalaman? Ipakita niya ito sa mabuting pamumuhay pati ang kanyang mga gawang may kababaang-loob at karunungan. ¹⁴Subalit kung pagkainggit at pagtatalu-talo ang nasa puso ninyo, huwag kayong magmapuri, at nang di lumabag sa katotohanan. ¹⁵Hindi sa itaas galing ang ganyang karunungan, kundi sa mundo, pantao lamang at makademonyo. ¹⁶Sapagkat kung saan may pagkainggit at pagtatalu-talo, doon may kaguluhan at lahat ng masasamang gawain.

¹⁷Ang karunungan galing sa itaas, unang-una ay dalisay; mapayapa rin ito, mapagbigay, may magandang-loob,

Jaime sa Matandang Tipan at ihambing natin sa Hebreo 11:31, at higit sa lahat ay sa Roma 4 (Galasya 3). Waring magkaibang pangaral ang nabubuo nina Jaime at Pablo mula sa parehong halimbawa. Sinasabi ni Pablo: Si Abraham ay matuwid dahil sa pananampalataya, at hindi dahil sa mga gawa niya. Sinasabi naman ni Jaime na naliligtas siya bunga ng mga gawa. Sa mga gawa ang ibig sabihin ni Pablo ay ang mga batas at pagdiriwang ng relihiyon at sinasabi niya na hindi bunga ng kabutihan ng tao ang pagtawag ng Diyos sa kanya. Iniisip naman ni Jaime ang mga gawa

na pinasibol ng pag-ibig. Ganito rin ang sinabi ni Pablo nang isulat niya: "Gumagawa ang pananampalataya sa pamamagitan ng pag-ibig." (Galasya 5:6).

• **3.13.** Napakaraming tao sa gitna natin na naniniwalang "alam nila ang lahat-lahat." Ipinakikita ng ating pag-uugali ang tunay na karunungan. Ano ang kahalagahan ng karanasan? Pinapagka-kaisa ng isang tunay na matalinong nilikha ang mga tao. Pinapaghihiwalay at hinahati ang mga tao ng huwad na karunungan. Tinutukoy ni Jaime ang karunungan

puspos ng pagkaawa at ng mabubuting bunga, hindi nagtatangi, hindi nagkukunwari. ¹⁸Naghahasik ng kapayapaan ang mga gumagawa ng kapayapaan, at kabanalan ang inaani nila.

Tungkol sa mga alitan

4 • ¹Ano'ng dahilan ng inyong mga labanan at mga alitan? Hindi ba ang inyong masimbuyong mga damdamin na nagdidigmaan sa inyong kalooban? ²Naghahangad kayo at wala kayong matamo; pumapatay kayo dahil naiinggit at wala kayong makamit; kaya naglalaban kayo at nagdidigmaan kayo. ³Humingi man kayo, hindi rin kayo tanggap, sapagkat masama ang inyong paghingi, na para sundin lamang ang inyong layaw.

⁴Mga nakikiapid! Hindi ba ninyo alam na kaaway ng Diyos ang pakikipagkaibigan sa daigdig? At kaaway ng Diyos ang sinumang hangad na makipagkaibigan sa mundo. ⁵Huwag ninyong balewalain ang sinasabi ng Kasulatan: Masigasig na nagnanais ang espiritung nasa atin, ⁶ngunit mas malakas pa ang ipinagkakaloob na grasya. At sinasabi rin: *Tumututol ang Diyos sa mga palalo ngunit nagkakaloob sa mga mababangloob.*

praktikal, hindi teoretikal. Hinahanap ng tunay na marunong ang katarungan at kapayapaan.

• **4.1 Masama ang iyong paghingi.** Sinasabi sa atin ni Jaime na natatamo ng panalangin para sa atin ang mga bagay na tutulong upang makatugon tayo sa plano ng Diyos (tingnan ang 1:5-8). Ngunit hindi pakikingan ang ating mga panalangin kung *ang pakikipagkaibigan sa daigdig* ang humahalili sa Diyos sa ating mga puso.

Ano *ang pakikipagkaibigan sa daigdig* na humahadlang upang marinig tayo? Nililiwanag natin ito sa komentaryo ng Juan 3:17 at 1 Juan 2:15. Hinihingi sa atin ng Diyos na ibigin ang lahat ng bagay na nilikha niya, at tinitingnan ang mga iyon bilang paraan sa paglapit sa kanya, at talikuran ang anumang hindi ito magagawa. *Kapag umiibig sa sanlibutan* ay hinahangad at kumakapit sa mga bagay nang hindi hahanapin sa kabila ng mga iyon ang Diyos at ang mga kapatid na ipinagkaloob niya sa atin. Ito ay *pakikiapid* na katulad

⁷Pasakop nga kayo sa Diyos, tutulan ang demonyo at tatakas ito sa inyo. ⁸Lumapit kayo sa Diyos at lalapitan niya kayo. Linisin ang inyong mga kamay, mga makasalanan; dalisayin ang inyong mga puso, kayong pabagu-bago ng isip. ⁹Mamighati kayo, tumangis at umiyak. Mapalitan nawa ng pagluluksa ang inyong tawa at ng pag-iyak ang inyong galak. ¹⁰Magpakumbaba kayo sa harapan ng Panginoon at itataas niya kayo.

¹¹Huwag kayong magpintasan, mga kapatid. Laban sa batas ang nagsasalita laban sa kapatid at ang humahatol sa kapatid ay sa batas humahatol. At kung nagsasalita ka laban sa Batas, hindi ka na nagsasagawa ng Batas kundi nagiging hukom ka nito. ¹²Pero iisa lamang ang hukom, na siya ang nagtatag ng Batas. Siya ang makapagliligtas at siya rin ang magpapahamak.

¹³Makinig kayo ngayon, kayong nagsasabing: “Ngayon o bukas kami maglalakbay sa gayong lunsod. Titira kami roon nang isang taon; upang magnegosyo at tumubo.” ¹⁴Pero hindi ninyo alam kung ano ang bukas. Ano ba ang inyong buhay? Isang usok lamang kayo na sandaling lumilitaw at saka napapawi. ¹⁵Ganito sana ang inyong sabihin: “Kung

ang kahulugan mula sa Ebanghelyo: “Walang sinumang makapaglilingkod sa dalawang panginoon” (Mt 6:24). Hindi maaaring hatiin ng tao ang kanyang pag-ibig sa Diyos at sa daigdig, at hindi rin tayo makahihingi ng tulong sa Diyos upang bigyangkasiyahan ang ating makasariling ambisyon.

Ang pagpintas sa iba ay katulad ng paghamak sa kautusan ng pag-ibig. Kailangang makita natin at paminsan-minsan ay sabihin, ano ang mali sa isang gawa, ngunit hindi tayo hinirang na hatulan at sumpain ang ating mga kapatid na lalaki at babae. Anong nakapanghihilakbot na kasalanan, kung sa mismong Iglesya, may grupong Kristiyano na inuubos ang kanilang panahon sa pagsusuri, pagsusuplong at pagsumpa sa sinasabi, isinulat at ginagawa sa layuning apostoliko ng ibang Kristiyano! (Tingnan ang Roma 14:4 at Mateo 7:1).

Kayong nagsasabing (13). Lahat tayo ay gumagawa ng maraming balak: upang kumita nang higit na malaki, upang makabili ng mga bagay-bagay, upang

loloobin ng Panginoon, mabubuhay pa kami upang gawin ito o iyon.”¹⁶ Sa halip, kayo’y nagmamapuri sa inyong mga kapalaluan. Masama talaga ang lahat ng ganitong pagmamapuri.¹⁷ Nagkakasala nga ang nakaaalam na gumawa ng mabuti at hindi ginagawa ito.

Laban sa mayayaman

5 • ¹Makinig kayo ngayon, mayayaman. Tumangis na kayo at humagulgol dahil sa sakunang darating sa inyo. ²Nabulok na ang inyong kayamanan at sinira ng kulisap ang inyong mga damit. ³Kinalawang maging ang inyong ginto at pilak. Ang kalawang na iyon ang sasaksi laban sa inyo at parang apoy na uubos sa inyong laman. Narito na nga ang mga huling araw nang pag-iipon ninyo!

⁴Sumisigaw talaga ang upa ng mga manggagawang gumapas sa inyong mga bukid dahil ipinagkait ninyo ito, at umabot sa pandinig ng Panginoong Sabaot ang daing ng mga nag-ani sa inyong bukid. ⁵Puro luho at bisyo lamang ang inyong pamumuhay sa lupa, nagpasasa kayo sa araw ng patayan. ⁶At hinatulan naman ninyo at pinatay ang taong makatarungan; hindi nga siya makalaban sa inyo.

Maghintay sa pagdating ng Panginoon

⁷Tumagal sana kayo, mga kapatid,

hanggang sa pagdating ng Panginoon. Tingnan ninyo ang paghihintay ng magsasaka sa mahalagang bunga ng lupa; naghihintay siya hangga’t di-sumasapit ang una at ang huling ulan. ⁸Kaya maghintay din kayo at palakasin ang inyong loob, sapagkat malapit na ang pagdating ng Panginoon.

⁹Huwag kayong maghinanakit sa isa’t isa, mga kapatid, upang hindi kayo mahatulan: nakatayo na sa pintuan ang Hukom. ¹⁰Mga kapatid, maging huwaran ninyo ang mga propeta na nagsalita sa pangalan ng Panginoon; tingnan ninyo ang kanilang pagtitiis at pagtagal, ¹¹at sinasabi natin ngayon na mapalad silang nagtitiis. Narinig ninyo ang pagtitiis ni Job at nakita ninyo ang ginawa ng Panginoon sa bandang huli: *pagkahabag nga at pagkaawa ng Panginoon.*

¹²Higit sa lahat, mga kapatid, huwag kayong manunumpa; huwag ninyong sabihin: “Saksi ang langit,” o “saksi ang lupa,” o ang anupaman. Maging “oo” ang inyong “oo,” at “hindi” ang inyong “hindi,” at baka magkasala kayo.

Ang maysakit

• ¹³May nahihirapan ba sa inyo? Manalangin siya. May natutuwa? Umawit siya ng mga salmo. ¹⁴Maysakit ba ang sinuman sa inyo? Ipatawag ang Matatanda ng

maglimayon. At ang malubhang pangyayari ay nalilimutan nating makagawa ng mabuti. Alam nating kailangang gawin iyon, at alam naman nating gawin, ngunit hindi natin alam kung magkakaroon tayo ng panahon na gawin iyon. Baka mamatay tayo nang hindi nagagawa kung alin ang lalong mahalaga.

• **5.1** Mawawala sa mga masalapi kung anuman ang kanilang natipon dahil sa kawalang-katarungan. Lalapain sila ng pagsisisi, tulad ng apoy. Maglalaho ang mga kayamanan sa araw ng paghuhukom:

a) dahil sa kawalang-katarungang ginawa upang makamkam ang kayamanan o dahil sa hindi pagbabayad sa sahod ng mga manggagawa;

b) dahil sa lisyang paggamit: para sa kasiyahan at pagmamarangya;

k) dahil sa paghatol nila ng kamatayan sa mga taong walang-laban.

Nagaganap na naman ngayon kung ano ang naganap nang kapanahunan ni Jaime. Utang ng mga nabubuhay sa kasaganaan ang kanilang pananagana sa dalawang bilyong taong naghihikahos. Taun-taon, ang pagtatanggol sa kanilang pribilehiyo ay nagbunga ng walang-katarungang kamatayan ng angawangaw na tao, sa pamamagitan ng gutom, panunupil at digmaan.

Sino ang dapat managot sa gayong kalagayan, kung sa maraming mga bansa, ang nagsisikap na maturuan at mapagkaisa ang mga kapwa magsasaka at manggagawa, ay binabantaang aalisan ng hanapbuhay o papatayin, samantalang ang iba ay nananatili sa kamangmangan at kagutuman?

• **13.** Ipinaalam sa atin ng mga salita ni Jaime na nagpatuloy ang Iglesya – at dapat magpatuloy ngayon – sa pagdadala ng pag-alih ni Kristo sa mga maysakit.

Iglesya. Ipananalangin siya nila at pahiran ng langis sa ngalan ng Panginoon. ¹⁵Ikagagaling ng may karamdaman ang panalanging may pananampalataya at ibabangon siya ng Panginoon at patawarin.

• ¹⁶Ipagtapat ninyo sa isa't isa ang inyong mga kasalanan at idalangin ang isa't isa upang gumaling kayo. Mabisa ang taimtim na panalangin ng taong matuwid. ¹⁷Tao lamang si Elias na kagaya natin. Mataimtim siyang nananalangin

upang huwag umulan at di nga umulan sa lupa sa loob ng tatlong taon at anim na buwan. ¹⁸Nang muli siyang manalangin, nagbigay ng ulan ang langit at namunga ang lupa.

¹⁹Mga kapatid ko, maaaring malihis sa katotohanan ang isa sa inyo at may magpapanumbalik sa kanya. ²⁰Tandaan ninyo ito: ang magpapanumbalik sa isang makasalanan mula sa kanyang pagkakamali ay maliligtas ang kanyang kaluluwa at *matatakpan ang maraming kasalanan*.

Parehong gumagaling ang katawan at ang espiritu. Ipinakikita ng Ebanghelyo na ang ikalawa ang higit na mahalaga at laging ipinagkakaloob iyon ng Diyos, bagamat hindi niya laging ibinabalik ang kalusugang pisikal.

Sa Ebanghelyo, ipinatong ni Jesus ang kanyang mga kamay sa maysakit at kapag isinusugo ang kanyang misyonero, hinihingi niyang ipatong ang kanilang mga kamay sa mga maysakit o pahiran ang mga ito ng langis (Mc 6:13 at 16:18). Ang pagpapatong ng mga kamay ay parang pagsasalin sa iba ng kapangyarihang magpapagaling sa kanya, sa pangalan ni Kristo. Ginagamit naman ang langis na panggamot nang panahong iyon, ngunit binibigyan ni Kristo ng kapangyarihan na makapagpagaling sa kaluluwa. Ang dalawang simbolo ay maaaring isama sa pananalangin.

Ang mga *Matatanda*, na namamahala sa mga pamayanang Kristiyano, maging pari man o layko, ay dapat dumalaw sa mga maysakit at ipanalangin ang mga iyon, samantalang hinihingi nila nang may buong pananampalataya na pagalingin ang mga iyon. Gayundin naman, kailangang anyayahan nila ang mga maysakit na kilalanin ang kanilang mga kasalanan at paghandaan ang pagtanggap sa mga kaloob ng Diyos.

Kapag binabanggit ng Iglesya ang sakramento ng maysakit, tinutukoy lamang nito ang pagpapahid ng langis na ginagawa ng sinumang tumanggap ng opisyal na kapangyarihan para sa sakramento (hanggang ngayon, pari lamang ang maaaring magbigay ng sakramentong ito.) Malaki ang pagkakaugnay ng simbahan sa sakramentong ito.

Sakramento lamang ang pagpapahid ng langis kung

ipinagkakaloob ito ng pari. Hindi naman hinahadlangan nito na manalangin ang mga pinuno ng pamayanang Kristiyano at magpahid ng langis o magpatong ng kamay sa mga maysakit. Kapag tinangka nila na gawin ito nang may pananampalataya, sa pangalan ng simbahan, marami ang mga pag-alih ng Diyos sa mga maysakit bilang paghahanda sa pagbabalik-loob.

Isang malaking kamalian, nang nagdaang panahon, na inilalaan lamang ang pagpapahid ng langis sa mga naghihingalo. Malubha ring pagkakamali kung hinihingin pang mawalan ng malay ang maysakit upang hindi mangamba iyon na nalalapit na ang kamatayan.

Tingnan ang komentaryo sa Lucas 10:9.

• 16. Sinabi ni Jesus kay Pedro: “Anumang pinatawad mo sa lupa ay patatawarin sa langit.” (Mt 16:19). Iyon din ang sinabi niya sa mga apostol. “Anumang pinatawad ninyo sa lupa...” (Jn 20:23). Sinabi rin niya iyon sa simbahan (Mt 18:18). Tungkulin ng mga pastor ng simbahan na magpasya tungkol sa pakikipagkaisa ng mga makasalanan sa pamayanan – at sa Diyos. Gayunman, sa maraming pagkakataon, higit nating kailangan ang pagpapatawad ng isa o ilang tao na ating sinaktan at hingin iyon sa isang paraang payak: ang pagpapatawad ng isang kapatid sa pananampalataya ay magiging pagpapatawad na rin ng Diyos.

Gayundin naman, makabubuting ikumpisal natin ang ating mga kasalanan at pagkukulang sa maaaring makaunawa sa atin. Ang pagtitiwala ng isa at ang habag ng pangalawa: Wala nang kailangan pa upang malagay sa gitna ang Diyos.